

# 20240319\_Ton Meesters - Compleet

## Iconengesprek met Ton Meesters

### 1. Introductie

Deze keer spreek ik met Ton Meesters. De in 1965 geboren Roosendaler is van vele markten thuis. Zo is hij al lange tijd bestuurlijk actief, in het verleden voornamelijk regionaal, in zijn geliefde West-Brabant, maar later ook internationaal bij The International Molinological Society (TIMS). Daarnaast heeft hij zijn sporen verdiend als schrijver van vele artikelen en molenpublicaties, en is hij medeoprichter van het blad De Nieuwe Molenwereld, waarvoor hij ook – uiteraard – artikelen schrijft.

Tussen deze vele bedrijven door is hij van tijd tot tijd als molenaar actief op verschillende molens, anno 2024 op de molen van Bavel. Zonder officiële papieren overigens, maar dat had een praktische reden....

Als deze inspanningen in het licht worden geplaatst van zijn in het dagelijks leven drukke baan als accountant bij een internationaal kantoor, dan rijst de vraag of bij hem een dag van 24 uur wel voldoende was en is...

Dat hij zijn hele leven 'in de molens' is geraakt is voor een groot deel te danken aan zijn vader, die zeer geïnteresseerd was in geschiedenis. Een nog grotere 'schuldige' echter is zijn grootvader, die de zeer jonge Ton meenam naar menig (water)molen in de regio. Het molenvirus slaat onverbiddeijk toe.

Reeds op 6-jarige leeftijd wordt hij lid van De Hollandsche Molen en maakt hij de befaamde bus-excursies van de vereniging mee. Als 'jong manneke' voelt hij zich niet direct thuis in die bussen vol met voornamelijk oudere heren. Ton vertelt hoe dat gevoel terugkeert als hij later als twintigjarig 'broekie' in contact komt met de oudere heren van TIMS. Toch weet hij zijn plek te vinden binnen het enigszins bezadigde gezelschap en dat komt vooral door zijn leergierigheid. Hij luistert goed en steekt heel veel op van de mensen die hij daar ontmoet. Daar komt nog bij dat hij initiatiefrijk is. Praten is belangrijk maar actie is volgens hem nog belangrijker. Hij wil wat met die kennis doen.

Behalve zijn leergierige en initiatiefrijke aard, weet hij ook mensen te verbinden. Het beste komt dat tot uitdrukking bij de oprichting van de vereniging De West-Brabantse Molens. Ton gaat uitgebreid in hoe hij samen met enkele medestanders de vele 'één-pitters' in West-Brabant letterlijk weet te verenigen.

Hij stond ook mede aan de wieg van het blad De Nieuwe Molenwereld. Eigenlijk komen veel zijn kwaliteiten hier bijeen. Verbinding zoeken binnen het molenveld door kennis te vergaren en te verspreiden, gekoppeld aan een flinke dosis daadkracht.

Ton sluit zijn verhaal af met een overpeinzing over hoe hij het vele molenwerk heeft kunnen doen, maar ook wat het hem als mens heeft opgeleverd.

Lees en beluister het verhaal van een in veel opzichten brede molendeskundige, al is hij de laatste om zichzelf zo te noemen

### 2. Jeugdijaren: rol vader en grootvader

*Interviewer:* Dag Ton. Fijn dat je wil meewerken aan dit iconengesprek. Zoals alle iconengesprekken begin ik met de jeugdijaren. Kun je even in het kort vertellen waar je vandaan komt en wanneer die molens bij jou in het leven kwamen?

*Ton Meesters:* Ik ben van bouwjaar '65. Dus dat is inmiddels 58 jaar geleden. Ik ben

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

geboren in Roosendaal, een stad in het westen van Brabant. Molens kwamen al vrij vroeg in mijn leven. Ik kan het niet meer helemaal precies duiden. Het is langs twee kanten gekomen.

*Ton Meesters:* Ten eerste was mijn vader, die was geïnteresseerd in geschiedenis. Die had gezien zijn achtergrond het voornemen om zijn twee kinderen goed te scholen. Dus wij werden al op zeer vroege leeftijd meegenomen naar allerlei musea, objecten. Noem het maar op en we zijn er geweest. We hadden ook elk jaar een studiereis langs een Nederlandse provincie om alles te zien. Langs die kant kwam de geschiedenis en historie al vrij snel in mijn leven.

*Ton Meesters:* Er was een tweede lijn. Dat was mijn grootvader. Zijn vader had een door water gedreven molen gehad tussen Roosendaal en Nispen. Die molen was verwoest tijdens de Tweede Wereldoorlog. In het restant, daar was een maalderij geweest en mijn opa had daar gemalen. Zij leverden ook graan en ik denk ook halffabricaten aan allerlei molenaars in de omgeving. Hij kende ook al die molenaars. Hij was ook vrachtwagenchauffeur van dat bedrijfje. En hij nam zijn kleinzoon op zeer jonge leeftijd - dus ondergetekende - mee naar al die molens. Die twee dingen zijn samengekomen, waarbij ik al op zeer jonge leeftijd geïnteresseerd ben geraakt in het onderwerp. Terugkijkend naar jaartallen, ben ik in 1971 al lid geworden van De Hollandsche Molen. Dat is echt lang geleden.

*Interviewer:* Lang geleden.

*Ton Meesters:* Ik denk dat ik daarbij wel gestimuleerd ben door mijn vader, maar daarop terugkijkend was het zelfs wel zo gek dat... In 1973 was de eerste Nationale Molendag in Nederland. Dat betekende dat onze familie met aanhang in twee 'Kevers' op Nationale Molendag ging in de buurt van de Linge, met molens als Hellow en Beesd. Ik heb er allemaal nog filmpjes van, want er werd vroeger nog gefilmd met filmrollen, die dan ontwikkeld moesten worden en thuis op een projector werden afgespeeld. Dan zie je mij, op zeer jonge leeftijd loop ik bij de molen van Beesd en Hellow. Het is echt met de paplepel ingegoten.

*Interviewer:* En het accent lag dan vooral op geschiedenis, Ton?

*Ton Meesters:* Ja, in het begin lag het op geschiedenis, meer in de zin... Nou, geschiedenis? Eigenlijk het ontdekken. Want je had natuurlijk heel weinig... Ik had heel weinig informatiemateriaal. Tegenwoordig hebben we internet, maar toen... Ik had eigenlijk niks. Ik herinner me dat toen ik vier jaar was, ik mijn eerste molenboek kocht, in Alkmaar. Je kon nog amper lezen. Dat is het molenboek van Huslage. En het boek van Bicker Caarten. Dan is het meer plaatjes kijken, ook wel techniek, maar ook wel geschiedenis en molentypes, molenfuncties. Dat soort eenvoudige dingen. Met de tochten langs al die provincies - met Pasen die provincie, met de zomervakantie die provincie - krijg je steeds meer informatie. Dan ben je weer in Friesland geweest, dan weer in Limburg, daar had je watermolens. Steeds krijg je meer informatie. Je komt ook wel molens binnen. Je hebt ook in interesse in techniek. Maar het begon met die 'geschiedenisaandoening' van mijn vader.

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

*Interviewer:* Wat vonden jouw klasgenoten daarvan op school, dat je zo gek was van molens?

*Ton Meesters:* Ik liep inderdaad met molens. Dat betekende dan... Ik heb er nog aan terug zitten denken toen... Die vonden het niet gek of zo. Ik kan me ook herinneren dat zowel op de lagere school als ook later, met het meer, dat ik het meer gekker vond dan zij. Zij vonden het meer interessanter. Ik heb ook lezingen daarover verzorgd en spreekbeurten, zoals dat zo mooi heet. Men vond het wel interessant. Wat is het dan? Dat zijn dan meer algemene vragen die je uit moet leggen. Maar als je je daar wat meer in gaat verdiepen, dan zat er toch vaak een diepere grond in en dan had men er eigenlijk best veel interesse in. Dus ik werd er niet als een of andere zonderlinge nerd op aangekeken van: 'die loopt met molens'.

*Interviewer:* Dat was op de lagere school niet zo, en op de middelbare school ook niet zo.

*Ton Meesters:* Nee.

### 3. Verkenning molens West-Brabant – molenbladen lezen

*Interviewer:* Goed, Ton. Je werd niet als een vreemde jongen bekeken op school. Maar hoe was het molenklimaat in het algemeen in die tijd? Was dat niet een beetje... Voelde je je snel thuis? Laat ik het zo vragen.

*Ton Meesters:* Als je de jaren 60 en de jaren 70 bekijkt, tot m'n vijftienjarige leeftijd, was mijn blik op de molenwereld vrij beperkt. Die beperktheid bestond enerzijds in het op pad gaan met mijn grootvader. Ik had een fiets natuurlijk, maar daar moest ik het verder mee doen. Openbaar vervoer of mee met de auto. Dus ik ging vaak met mijn grootvader of met mijn vader op pad. Dan bestond het toch uit het bezoeken van molenaars. Heel veel molens in de buurt die maalden nog. Mijn grootvader kende die mensen, dus wij gingen bij die mensen regelmatig op bezoek. Dat was de wereld die ik kende. Daarnaast de molendagen, of op molentocht gaan. De andere wereld was meer het blad, of bladen die je thuis kreeg, van bepaalde molenverenigingen.

*Ton Meesters:* De voorganger van het blad Molens, Molennieuws, was een belangrijke bron voor mij. Daar ontdekte ik bijvoorbeeld op een gegeven moment ook dat De Hollandse Molen excursies had, zogenaamde bus-excursies. Ik herinner mij dat... Eind jaren 70 ging ik mee met de eerste bus-excursie van De Hollandsche Molen. Als jij aan mij vraagt: voelde je je daar gelijk thuis? Dan is het antwoord nee. Ik was heel jong... Op zijn Brabants gezegd: een jong manneke. Ik denk van een jaar of zeven, acht, en het waren allemaal over het algemeen wat oudere mensen. Ik was geloof ik de enige die een jeansbroek aan had. De rest was allemaal nog met stropdas en hoed, en dames waren ook zo gekleed. Dus het was allemaal een wat andere sfeer.

*Ton Meesters:* Daar voelde ik mij niet gelijk thuis. Ook merkte ik wel dat, zeker in West-Brabant, waren er ook maar heel weinig jongeren die zich daarmee bezig

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

hielden. Wat ik toen wel gedaan heb, is van... Omdat ik één van de molenaars in de regio kende. Zijn naam was Potters. Piet Potters van de molen van Wouw, die draaide met de molen van Roosendaal en de standerdmolen van Roosendaal. Die was net gerestaureerd, en in onze nieuwbouwwijk gezet. Daar ging ik regelmatig op bezoek, op zondagmiddag. Toen werd in 1978 de molen van Nispen gerestaureerd. Toen ging ik op een fietsje van Roosendaal naar Nispen. En heb ik daar ook nog een paar jaar meegeholpen met malen. Toen was ik een jongetje van een jaar of twaalf, dertien.

Dat is een beetje mijn wereld, in die periode. Die bestond voornamelijk uit de mensen om me heen, in de regio, en uiteindelijk uit de molenbladen die ik kreeg. Dat is wat ik me zo herinner.

### 4. Onderzoek molens Roosendaal eerste artikel beginnend schrijverschap

*Interviewer:* Goed, Ton. Je hebt heel veel geabsorbeerd in je jeugdijaren, van alle kanten van de molens, maar er is ook op een gegeven moment een aandrang gekomen om daar zelf iets over te gaan schrijven. Je bent wel bekend als een molenschrijver ook. Kun je vertellen hoe dat in zijn werk ging aan het begin?

*Ton Meesters:* Ja, dan begon ik in Roosendaal. Het was zo dat... Je had heel weinig informatie over de molens uit je woonplaats. Ik had het boek Brabantse Molens van Zoetmulder. Dat was in 1973 uitgegeven. Dat was een hele dikke pil. Die kende ik van voor naar achter, en daar stond in dat ook in Roosendaal vroeger nog drie andere molens waren geweest. Eén molen kende ik, want dat was de watermolen waar mijn grootvader op gewerkt had. Maar er waren ook nog twee windmolens geweest. Ik vond ergens in een oud ansichtenboekje een foto van zo'n windmolen. Ik dacht van: hoe zouden we daar wat meer over te weten kunnen komen? Mijn vader had toen een tip. Die zei van: misschien dat we eens bij het gemeentearchief moeten gaan kijken. Ik ben toen samen met mijn... Ik denk dat ik een jaar of tien was, met mijn vader naar het gemeentearchief geweest in Roosendaal. Daar hebben we op een vrijdagmiddag gezeten. Daar kwamen allerlei boeken voorbij. Kadastrale leggers, notariële aktes. Je had er natuurlijk niet het systeem van tegenwoordig, maar je had kaartenbakjes. Je moest zoeken. Ik vond het wel grappig om daar zo in die stukken te duiken en als een soort onderzoeker zaken boven water te halen. Dat betekende dat... Ik vond heel veel gegevens, ook over de watermolen van mijn grootvader, over de twee windmolens in Roosendaal. Dat ga je dan eens noteren, je gaat er wat logische verbanden in maken. Toen kwam het dat ik... In de plaatselijke bibliotheek vond ik dat er een heemkundekring was opgericht.

Ik nam contact op met die heemkundekring toen ik een jaar of twaalf, dertien was. Dertien was ik, want het was 1978. Die zeiden van: zou u niet eens... Ze wisten niet dat ik dertien was. Zou u niet eens een artikel voor ons voor schrijven? Dat heb ik ook gedaan, dus mijn eerste artikel is gepubliceerd in 1978 voor de heemkundekring Roosendaal. De geschiedenis van de molens in Roosendaal, Nispen. Als ik het zelf nu lees, dan lach ik er wel een beetje om. Ik vond de ontwikkeling van de molens in mijn werkgebied, en daar steeds meer over te weten en te leren, niet alleen geschiedkundig, maar ook technisch. Welke verbanden er waren. Welke molenbouwers die molens gebouwd hadden. Ik kwam maar steeds meer informatie...

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

Door te schrijven word je ook gedwongen om het goed uit te zoeken. Je wordt gedwongen om je gedachten analytisch te ordenen. Op basis van dat analytisch ordenen er toch goede conclusies over te maken. Uiteindelijk kwam ik daardoor tot de conclusie dat ik in een heel interessant molengebied woonde, waar heel veel over te vertellen viel. Wat mij erg geboeid heeft, en ik moet zeggen, wat mij nog steeds heel erg...

*Interviewer:* Interviewde je toen ook mensen? Of was het meer bronnenonderzoek?

*Ton Meesters:* Dat was toen meer bronnenonderzoek. Het is wel zo dat ik... Ik wilde altijd journalist worden, alleen met alle studies na je middelbare school, dat je daar... Daar moest je inloten, en ik lootte drie keer uit. Dan ga je toch maar iets anders doen. Uiteindelijk ben ik niet slecht terechtgekomen, maar het is wel zo dat die journalist in mij... Ook in mijn werk. Ik ben altijd wel gedreven geweest van... Of ik ben altijd wel geïnteresseerd geweest in: wat drijft mensen? Ik heb er kennelijk een goed zesde zintuig voor. Hoe zitten mensen in elkaar? Waar willen ze naartoe? En als het ook nog inspiratieve mensen zijn, dan vind ik het heel leuk om met die mensen in contact te treden en daar een interview af te nemen. Dat heb ik zo gedurende mijn molencarrière steeds meer gedaan.

*Ton Meesters:* Ik merkte ook wel dat het mij... Het ging mij goed af. Het kostte mij weinig moeite om zo'n interview te doen en er dan hopelijk een lezenswaardig interview van te maken.

*Interviewer:* Dat was ook vanaf je achttiende of zo? Dat je dan echt mensen ging spreken?

*Ton Meesters:* Ja, spreken. Dan schreef ik het thuis meer op, om het zo maar te zeggen, dan dat ik daar echt interviews over publiceerde. Ik was natuurlijk een heel jong manneke, en die wereld van die molenaars en de meeste vrijwilligers die ik aantrof, die mensen waren soms 20, 30 jaar ouder dan ik was. In mijn jeugd waren er heel weinig jonge mensen die zich echt met molens bezighielden.

### 5. Meerwaarde interviews - oral history Jan den Besten

*Interviewer:* Goed Ton, je vertelde dat je in het begin echt heel veel archiefonderzoek hebt gedaan. Je hebt allerlei bronnen geraadpleegd en daar schreef je graag over, maar je vertelde ook al van: nou, die interviews hebben mij ook wel wat opgeleverd. Kun je dat nog even vertellen, van waardoor je door die interviews nog wijzer werd?

*Ton Meesters:* Ja, maar het was zo dat, in het begin zat ik dus inderdaad erg op dat bronnenonderzoek. Gewoon feitelijkheden. Die kwamen zowel uit natuurlijk archiefonderzoek, maar heel veel van die feitelijkheden stonden ook in molenboeken. Ja, en toen werd ik bij de oprichting van TIMS (The International Molinological Society, red.), dat is geweest in 1987-1988, werd ik opmerkelijk gemaakt op zogenaamde 'oral history'. Ik had eigenlijk nog nooit van die term gehoord. Dus mondelinge geschiedenis, en dat je eigenlijk molenaars of in ieder geval mensen die

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

iets met molens te doen hebben, zou moeten interviewen, want die dragen zoveel kennis bij. We zeiden toen wel eens van: 'Nou, die molenkenner, daarvan zou je eigenlijk, als die er niet meer is, het geheugen op sterk water moeten zetten, want dan kunnen we er altijd nog bij'. En dat heeft mij toen wel aan het denken gezet en toen heb ik ook nog een project gehad, oral history, binnen die club. Er zijn ook wel een paar verslagen van gepubliceerd. Maar ik ben er toen zelf, ongeveer tien jaar later, mee aan de gang gegaan door eigenlijk een aantal boekjes die wij in West-Brabant gepubliceerd hebben over molens, om de mensen die met die molen iets te maken hadden, ook te interviewen waardoor je eigenlijk de geschiedenis die de mensen hadden dan zoveel meerwaarde had ten opzichte van de feiten die je in de molen of in het archief aantrof. En daarmee kon je, zeg maar, het complete verhaal vertellen. En als je alleen maar onderzoek doet in een archief of alleen maar een inventarisatie maakt van de molen en je betreft er de mens niet bij, dan is je verhaal incompleet en dat is eigenlijk mijn achtergrond geweest. En zo heb ik een aantal, wat ik wel noem, mooie molenmensen mogen interviewen als meneer Van Hees van De Hollandsche Molen, maar ook Jan den Besten. Maar ook een aantal plaatselijke molenaars in West-Brabant zoals Janus van Riel uit Bavel en daardoor krijg je heel veel extra informatie. Je leert er ook heel veel van. Je leert ook wat de beweegredenen zijn geweest van mensen om bepaalde dingen te doen, waarbij je ook best wel eens kritische vragen stelde van: 'Waarom doe je nou bepaalde dingen?' En als ik nog één voorbeeld daarover mag vertellen, dat was met Jan den Besten, omdat hij best wel wat molens gereconstrueerd had in die tijd en hoe hij daartegen aankeek en ik moet zeggen, dan kreeg je daar eigenlijk een ontzettend genuanceerd antwoord op terug, waarbij als je dat genuanceerde antwoord niet kent en je zou alleen maar zijn voorbeelden uit de praktijk kennen en niet weten welke afwegingen die hij gemaakt had, dat verhaal dus incompleet was. En door dat interview te houden met die informatie van Jan zelf erbij, krijg je wel het complete verhaal.

### 6. Gesprekken leiden tot ander inzicht over restauraties

*Interviewer:* Ton, je bent in de loop der jaren wijzer geworden, ook door vaak erover te schrijven. In het begin was het natuurlijk heel veel onderzoek. Je nam de kennis tot je en je ging ook met mensen spreken. Dat heeft invloed gehad op je mening over bepaalde zaken. Kun je daar meer over vertellen? Wellicht kun je dat ook nog wat ondersteunen door voorbeelden.

*Ton Meesters:* In het begin... Ik gaf dat ook aan van: welke informatie krijg je? Dat bleek heel vaak schriftelijk te zijn, of dan wel dat je op pad ging. Maar later kwam ik natuurlijk met verschillende mensen in molenorganisaties in contact, onder andere door... Bij de Internationale Molenvereniging (TIMS) ontmoette ik een aantal mensen. Daar had je discussies met elkaar over bepaalde onderwerpen. Bijvoorbeeld, in het begin was het zo dat... Ik had veel informatie uit een Brabants molenboek en daar zag ik dat... Een deel van de molens moest nog gerestaureerd worden. Als je zo'n molen dan bezocht, dan zag je een prachtig gerestaureerde molen. Maar heel veel van die molens leken op elkaar, want alle hulpapparatuur was eruit gesloopt. De molens waren allemaal hetzelfde geleverd. De stroomlijnsystemen waren eraf.

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

*Ton Meesters:* In de discussies die ik daarover had met collega-bestuurders bij TIMS, maar ook mensen die ik in het molenveld in die periode - in '86 – ontmoette, zoals Dick Zweers en later Nico Jurgens, zat je daar met elkaar over te praten van: wat vind je daar nou van? Die ontmoetingen met die mensen hebben mijn mening wel bijgesteld, waarbij je tot de conclusie kwam dat door het, ik noem het toch maar amputeren van allerlei zaken die door die molenaars en eigenaren in de loop der tijd waren aangebracht, je feitelijk ook een deel van de geschiedenis weggooid. Die gooide je de container in.

Daar werd ik nog in bevestigd doordat ik toen het eerste boekje, wat ik maakte voor één van de molens in West-Brabant... dat je dan precies gaat achterhalen van: hoe is het vroeger geweest en wat voor beschrijving had die molen? Welke hulpapparatuur was er? Wat deed die molenaar met de molen? Dat je die geschiedenis van die molen niet alleen op papier, maar ook in de werkelijkheid moet koesteren. Je moet aan het monument kunnen aflezen welke ontwikkeling het monument heeft doorgemaakt.

Daar ben ik echt wel... Als ik kijk als jongeling, als jong manneke en hoe ik daar 20, 30 jaar later tegenaan keek, dat is echt wezenlijk veranderd. Dat betekent ook wel dat... Ik vind een nieuwe molen altijd nog steeds prachtig om te zien, maar daar ben je dan meestal wel snel mee klaar om de zaak te bekijken. En een oude romp waar - bij wijze van spreken - alles nog in zit, maar waar de kap en wieken ontbreken, daar kun je uren in vertoeven. Toen ik acht, negen was, was het wel anders, want toen maakte je een foto van de romp en die mooie gerestaureerde molen, die ging je dan bekijken.

### 7. Aanpak ongewenste ontwikkelingen West-Brabant

*Interviewer:* Ton, het is duidelijk hoe jij echt wijzer geworden bent over de molengeschiedenis in het algemeen. Maar kun jij deze ontwikkeling ook nog toespitsen op de situatie in West-Brabant, jouw regio tenslotte?

*Ton Meesters:* Wat je in West-Brabant zag, was dat in de tweede helft van de jaren '80, ik was zo 20, 25 in die periode, daar zag je dat er best nog wat molens professioneel maalden en je had één of twee vrijwilligers, had je gekregen. Dat is een hele andere tijd dan nu. Want alle professionele molenaars zijn eigenlijk verdwenen en je hebt alleen vrijwilligers nog op molens. Maar je zag in heel die groep, zag je geen cohesie, dat was eigenlijk het eerste wat je daar zag. Die mensen trokken niet met mekaar op, ieder zat op z'n eigen molen. Als gevolg daarvan waren er een aantal ontwikkelingen waar niemand tegen optrad.

Zo werd in 1988, '89, werd er nog de molen van de Kladder, dat is een dorpje bij Steenberg, afgebroken. Dat was ontzettend jammer, maar er werd niks mee gedaan. Dat is eigenlijk zo'n, zoiets bijzonders. Er kwam een heel bijzonder plan: in Zevenbergen staat midden in het dorp een molenromp en die wilde men completeren, van kap en wieken voorzien. Maar dat moest dan een nepkap worden waarbij de wieken werden aangedreven door een elektromotor. Dat is voor mij... Dat

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

zijn van die ontwikkelingen, als je in het buitenland komt, zie je dat best wel vaak, maar dat moet je toch niet in Nederland hebben, dat soort zaken. Ik zag, met wat ik net beschreef over hoe de mensen in West-Brabant opereerden, het waren best wel veel eenlingen, en die wilde eigenlijk niet, of die wilden... Die waren niet in staat om daartegen op te treden, tegen dat soort zaken.

Dus ik heb, bij een aantal mensen heb ik toen daarover gesproken. Ik zeg van: zou het toch niet eens tijd zijn, dat met de afbraak van zo'n molen, dat is erg jammer, en wat men in Zevenbergen van plan is, dat we daar iets mee gaan doen om dit soort ontwikkelingen tegen te gaan en toch als collectief te opereren? Dat is eigenlijk zo gebeurd. Dus we zijn in... Met een aantal andere mensen, met vijf mensen, zijn we in '91 bij mekaar gaan zitten om dit zo eens te bespreken. En dat betekende... Dat heeft uiteindelijk geleid tot het bij elkaar halen van, ik denk iets van 40, 50 mensen. Dus al die mensen in West-Brabant kregen we wel bij mekaar. Er zijn natuurlijk altijd mensen die zeggen: dat wil ik niet. Maar we kregen toch best wel veel handen op elkaar. Dat heeft uiteindelijk dan geleid in '93 tot oprichting van de vereniging 'De West-brabantse Molens', om een aantal van die ontwikkelingen tegen te gaan.

### 8. Oprichting molenvereniging West-Brabant

*Interviewer:* Goed Ton, we komen nu bij de oprichting van de West-Brabantse Molenvereniging. Dus het is je wel gelukt om al die eenlingen in het veld toch bij elkaar te krijgen. Vanaf het begin was jij de trekker, want je bent ook voorzitter geworden meteen. Hoe ging dat in zijn werk en wat heb je als vereniging kunnen bereiken?

*Ton Meesters:* Ik zei net, als je eind jaren '80 keek, dan zag je inderdaad dat het molenveld in West-Brabant, dat het bestond uit eenlingen. Er waren nog heel veel oude molenaars of molenaars die nog met de molen maalden, en we hadden twee of drie vrijwilligers in West-Brabant, maar die waren allemaal erg georiënteerd op hun eigen molen. Dus, om misschien met een duur woord, cohesie, die zat er niet echt. Ik ben toen her en der eens gaan praten. Maar ik was natuurlijk hartstikke jong nog in die tijd, je bent 25 en je bent een soort snotneus die net komt kijken. Maar toch lukte het dan om een aantal mensen te vinden die dat eigenlijk ook wel vonden.

West-Brabant is best wel groot. Als je van Dongen naar Bergen op Zoom moet rijden, dan ben je toch meer dan een uur onderweg. Maar we hebben vijf, zes mensen kunnen vinden uit dat hele gebied, om een vereniging op te richten. En daarbij is het ook gelukt om toch best wel veel mensen die in molens geïnteresseerd waren, of het nou molenaars waren of vrijwilligers of gewoon liefhebbers, daarbij te betrekken. De grote lijn is wel dat heel veel van die mensen die met molens in West-Brabant bezig zijn, die zijn vooral bezig met hun eigen molen; met het behoud van hun eigen molen of het onderhoud van hun eigen molen of het draaien van hun eigen molen. Dat betekende ook dat we hebben geprobeerd om die mensen met elkaar in verbinding te krijgen.

Eenzijds hebben we een clubblad gemaakt, een clubblad waar het molennieuws met elkaar gedeeld werd, maar waar ook wel soms interviews met mensen verschenen of



## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

bijzondere gebeurtenissen. We hebben het blad ook geprobeerd een laagdrempelige naam te geven. Dus dat heette, zoals we in Brabant zeggen, hebben we het niet over molens maar over meulens, dus heette het blad ook 'De Meule'. Dat is een beetje de achtergrond ervan. We proberen een voorjaarsvergadering dan wel een najaarsbijeenkomst heel vaak op molens te organiseren, waarbij die betreffende molen en die molenvereniging of die molenaar in het zonnetje werd gezet. We reiken jaarlijks ook een molenprijs uit.

We hebben een keer de Engelse molenvereniging, dat was in 1997, naar West-Brabant gehaald, waarbij die Engelse molenvrienden alle molens hebben bezocht, waarbij je eigenlijk, doordat zij al die molens bezochten, weer een band kreeg tussen alle molens onderling. Want al die molenaars wilden natuurlijk wel precies weten hoe de ontvangst bij de vorige molen was geweest of bij de volgende molen. We werden overal gefêteerd, ik kan niet anders zeggen. Iedereen was zeer gastvrij.

Maar als je het dan samenvat, denk ik dat die Westbrabantse molenvereniging, als het gaat om successen, zich vooral heeft gestort, in die tijd, op molenbeleid. Wat bedoel ik met het molenbeleid? Dat is de discussie over molenrompen en molens in de jaren '90. Welke molens zijn... Welke stopen en rompen zijn behoudenswaardig? Je ziet dat we daar activiteiten hebben verricht voor de molen van Princenhage, dat is een belangrijke, die is gedeeltelijk gerestaureerd. Maar anderzijds ook het op de monumentenlijst krijgen van molenrump, molen 'De Oude Molen' van de gemeente Fijnaart want die was vogelvrij en stond te koop. Daar hebben we dat proces mee gedaan. Dus dat is dan iets. De molenrump van Zevenbergen waar plannen waren om een kap met nepwieken erop te maken, die molen is uiteindelijk gerestaureerd, gewoon als draaivaardige molen.

Dat zijn wel van die van die successen waarvan ik zeg van: dat heb je eigenlijk alleen maar kunnen doen door aan te tonen, landelijk, van wat voor waarde een bepaalde molen heeft, door contact te zoeken met de Rijksdienst, met De Hollandsche Molen, stukken erover te schrijven, te corresponderen. Dat ging zo in die tijd, e-mails deden we nog niet zo veel. Ik denk, als die Westbrabantse molenvereniging niet had bestaan, dan waren een aantal van dit soort projecten gewoon niet opgestart, of was die desbetreffende molen gewoon verdwenen.

*Interviewer:* Was dat ook een vast clubje mensen van het bestuur die dat deden?

*Ton Meesters:* Ja.

*Interviewer:* Was er nog kritiek van de achterban of hielden die zich een beetje afzijdig als het om beleidsdingen ging?

*Ton Meesters:* Als het om beleidsdingen ging, dan merkte ik wel vaak dat het echt vanuit het bestuur moest komen en zag je toch wel een grote passiviteit vanuit het molenveld. Dat zie je wel vaker bij vrijwilligersclubs, heb ik gezien. Wij waren natuurlijk ook allemaal dertigers, wij bruisten van energie. We hadden een aantal mensen in het bestuur, ikzelf deed natuurlijk het nodige en ook iemand als Piet

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

Kruisinga waar je toch mee kon optrekken en dingen kon doen en dingen kon bereiken. Dus we hadden het geluk dat we een aantal zeer enthousiaste mensen in dat bestuur hadden in de jaren '90, waarmee je dat soort zaken allemaal kon doen.

### 9. Lid van TIMS oprichting afd. NL-VL - Internationale verkenningen

*Interviewer:* Ton, we hebben het gehad over de Westbrabantse molenvereniging. Maar goed, je bent bij meerdere clubs betrokken geweest. Ook bij internationale verenigingen, waaronder TIMS, The International Molinological Society. Hoe kwam je daar terecht en waarom?

*Ton Meesters:* Om met het 'waarom' maar te beginnen. We hebben het al heel veel over de provincie gehad waar ik geboren en opgegroeid ben: Brabant. Maar ja, na al die vakanties langs al die Nederlandse provincies, waren al die provincies ook een keer bekeken. Dus mijn ouders besloten - toen ik tien, elf was - dat we ook maar eens naar het buitenland op vakantie te gaan. Zonder het te weten had mijn vader de keuze goed bepaald, want wij kwamen in Engeland terecht, in Norfolk en Suffolk. Ik denk als mijn moeder en mijn zus dat hadden geweten, dan waren we daar niet naartoe gegaan, want daar bleken ook heel veel molens te staan. Ik geloof, ik zei dat al in het voorgesprek, Ed: ik heb - geloof ik - in drie weken tijd 110 molens gezien in Engeland, dus ik was redelijk gepassioneerd door dat onderwerp. Het jaar daarna gingen we naar Denemarken. Dat hielp niet echt. Het jaar daarna naar Duitsland, dus overal bleken molens te staan.

Toen ontdekte ik dat er ook, door het blad Molennieuws - want dat was toch een belangrijk kanaal van mijn molenkennis, en het blad De Molenaar, niet te vergeten. Daar was ik inmiddels ook abonnee op geworden. Allemaal bekostigd van mijn krantenwijkje, want het moest allemaal wel betaald worden. Daar stonden hele verslagen in, over een molensymposium in België, in 1985. Een molensymposium in Engeland. Ik zag allemaal buitenlandse molens. Die molens die ik allemaal op de vakanties had gezien. Er bleken ook molenboeken te zijn in het buitenland. Een vriend van mijn ouders was een Schot en die bracht een aantal Engelse molenboeken mee. Zo kwam een aantal dingen bij elkaar.

Dus ik ben toen in - ik denk - '85 of zo, ben ik lid geworden van The International Molinological Society. Ik heb me natuurlijk ook echt afgevraagd van: hoe moet je dat molinological uitspreken? Ik ben echt, ik heb me de tong daarover gebroken, maar het is in ieder geval de internationale molinologische vereniging. Daar ben ik toen lid van geworden. Dat ging in Engeland. Je moest ook iemand aanschrijven, een zeker meneer Major. Dan kreeg je een keurig briefje, kreeg je terug, of ik kreeg een postpakketje terug met een touwtje eromheen. Dat waren echt andere tijden. Toen bleek dat in 1989 een symposium in Duitsland werd georganiseerd, in Sankelmark. Daar ben ik toen naartoe gegaan.

In de aanloop daarnaartoe, verscheen er in 1986, door een zekere meneer Van Hees, Van Hees was medewerker bij De Hollandsche Molen, een artikel. Weer in het blad, dat zal of Molennieuws of Molens geweest zijn - ik denk Molens - over The International Molinological Society. Er waren kennelijk in Nederland iets van 100

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

leden, of misschien die 100 leden iets molinologisch samen zouden willen doen. Dat is een bijeenkomst geweest in Alblasterdam, geïnitieerd door Van Hees. Daar ben ik naartoe gegaan. Ik heb de auto van mijn vader geleend. Ik was toen 22, ik kon mij nog geen autootje veroorloven, natuurlijk. Ik naar Alblasterdam, daar trof ik 30 man aan. Het waren allemaal mannen en allemaal keurig in het pak. Iedereen werd ook wel met u aangesproken.

Ik - wat ik al zei - was 23 en ik werd ook met u aangesproken. Ik vond dat volstrekt normaal dat ik deze mensen met 'u' aansprak, maar andersom was, daar moest ik eventjes aan wennen. Meneer Van Hees was ook best wel een ontzettend aardige man, maar die was best formeel. Daar hebben we met elkaar vergaderd. Daar werd ook besloten om een soort activiteitencommissie op te richten, die dan dingen zou gaan doen voor deze groep mensen. Ik heb me daarvoor aangemeld. Ik ben toch best wel iemand die de handen uit de mouwen altijd wil steken, dingen doen. Die activiteitencommissie die bestond uit: Van Hees zelf, Yolt IJzerman, Kees Loeve en ondergetekende. Die mensen besloten om één keer per jaar een voorjaarsbijeenkomst te organiseren en één keer per jaar een najaarsbijeenkomst. Waarbij die najaarsbijeenkomst dan binnenactiviteiten zouden zijn en de voorjaarsbijeenkomst een excursie rond een bepaald thema.

Dat kwam er wel op neer dat Yolt en ik beide zaken organiseerden, met veel plezier. Op basis daarvan kwam ik dus ook in contact met allerlei molenbekenden. Ik ging dan op bezoek, samen met - in dit geval Yolt - bij Johan Bakker in Moerkapelle. Toen gingen we een excursie organiseren naar de bemalingsgeschiedenis van de molens rondom Moerkapelle. Dus gingen we met Johan een dag op pad. We gingen kijken wat we zouden kunnen bezoeken. Bijzondere locaties, als bijvoorbeeld in de kelder van een hellend schepradmolen. Je werd vaak ook zeer enthousiast ontvangen door al die mensen. Daar zet je zo'n excursie uit. Elke keer kwam ik dus weer in contact met iemand anders. Of het nou W.O. Bakker - Wolter Bakker - uit Harkstede was, of I.J. de Kramer - Izaak de Kramer - uit Leidschendam.

*Interviewer:* Dus alle kopstukken uit het veld?

Ja, die zaten daarbij. Alleen, het waren allemaal mensen die vaak 40 jaar ouder waren dan ik. Die hadden kennelijk, ik moet zeggen: de molenvriendschap met al die mensen, die was geweldig. Die waren zeer geïnteresseerd om te vertellen wat ze allemaal hadden meegemaakt in het verleden. Ook te vertellen bij al die excursies, wat hun kennis was over het betreffende onderwerp. Daar was het ook wel weer zo dat wij dan - zeker in die beginjaren - een publicatie maakte over die excursies. Dus De Standaardmolens in Zeeland is toen verschenen, De Waterpapiermolens van de Veluwe. Zo hebben we nog een paar van dat soort dat soort boekjes gemaakt.

*Interviewer:* Jij als schrijver ook?

*Ton Meesters:* Als medeauteur, ja. Dus Standaardmolens in Zeeland is toen gemaakt door Yolt, ondergetekende en Nico Jurgens, maar wel op basis van informatie van Izaak de Kramer. Meneer De Kramer was zelf, die had wel een aantal dingen

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

gepubliceerd, maar het was meer een technicus dan een schrijver. Hij had ontzettend veel informatie. Als je hem dan maar goed uithoorde, dan kwam het allemaal op papier. Zo is dat eigenlijk gelopen. Even terug naar dan '87, '88, '89. Je ontmoette die mensen en een aantal van die mensen, die gingen ook naar dat symposium in Sankelmark, in 1989. Ik heb me daarvoor aangemeld. Geloof het of niet, samen met Willem Roose (molenaar en molendeskundige, red.), die ik langs een ander kanaal had gekend.

Inmiddels had ik wel een autootje, een Peugeotje 205. Ik was toen 24 en Willem was vier jaar jonger, die was 20. We verschillen precies één dag: ik ben van 29 april, hij is van 28 april. Dus toen hebben wij eerst van tevoren twee weken molens bekeken in Duitsland. We hadden geen geld, dus we hebben allemaal overnacht in jeugdherbergen. Toen gingen we naar het dure symposium, want dat was wel 1.000 D-Mark dus ja, dat was ontzettend duur. Daar hebben we al die Nederlandse molenvrienden - want die gingen inmiddels ook mee op die molenexcursies - hebben we al die molenvrienden leren kennen. Die Nederlandse molenvrienden die we al kenden, maar ook die internationale molenvrienden.

Ook daar binnen dat internationale molenwereldje, daar waren ook - over het algemeen - wat oudere mensen. Wel een keer misschien een veertiger of zo, of een dertiger, maar die mensen leerde je ook wel kennen. Dus ja, binnen zeven dagen had je opeens contacten in Engeland, je had contacten in Duitsland. Nogmaals: e-mail bestond niet, dus je ging brieven schrijven. Het was allemaal nog net voor de 'Wende'. Er waren vier mensen uit Oost-Duitsland daar aanwezig. Daar mocht je niet mee praten. Die bleven ook al heel erg afzijdig. Het was een bijzondere tijd. Nog iemand uit Polen ontmoet.

*Interviewer:* Keek je daar tegenop, tegen die mensen?

*Ton Meesters:* Ja, natuurlijk. Dat waren mensen, die hadden boeken gepubliceerd. Ook zo'n Major uit Engeland of meneer Jespersen uit Denemarken. Die hadden echt, dat is echt de ene dikke pil na de andere. Daar kwamen een paar 'broekjes' uit Nederland. Zowel Willem als ik draaide al met een molen, maar dat waren zij niet gewend. Ze waren niet gewend dat, want ja, de molen ging je dan bekijken. Dat was een statisch object, vaak, voor heel veel mensen. Niet voor allemaal. Zeker Jespersen, die kende wel werkende molens.

Maar heel veel molens, heel veel van die mensen, die zagen molens meer als onderzoeksonderwerp dan als iets wat je, waarmee je kon werken. Zeker in Duitsland, daar in het noorden van Duitsland. Wij kropen op die windrozen en op een molenkap. Ik vergeet nooit dat de vrouw van Ken Major tegen Ken Major zei van: 'Oh my god, are we insured for this?' Dat zegt wel iets. Later, ik ben bij die mensen op bezoek geweest in Engeland en hartelijke mensen. Er zijn ook echt wel goeie vriendschappen uit ontstaan. Alleen, dat was echt een hele andere tijd dan TIMS een paar jaar later was, waarbij wel veel meer jongere mensen zijn gekomen.

*Interviewer:* Verbaasde het je toen ook dat in Nederland we die molens maar willen

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

bemannen, dat we gingen weer draaien en in die buitenlanden niet, wat je net vertelde?

*Ton Meesters:* Je kwam eigenlijk tot de conclusie dat wij in Nederland ontzettend, hoe zeg je dat, 'fortunate', ontzettend geluk hebben, hoe rijk wij het hebben met ons molenbehoud. Dat wij een vereniging hebben die al in 1923 is opgericht, die vorig jaar 100 jaar bestond. Dat in het buitenland de molenkennis vaak verloren is gegaan. Ook de kennis van het bedrijven, van het bemannen van een molen. Er zijn best nog wel landen in Europa, bijvoorbeeld in Roemenië of misschien ergens in Joegoslavië. Je moet het al heel ver weg zoeken, waar je echt nog molens hebt die nog in bedrijf zijn. Misschien nog wat watermolens in Duitsland. Ga maar ten zuiden van Breda de grens over. Dan zie je het verschil al tussen het molenbehoud in Nederland, UNESCO werelderfgoed, het omgaan met molens, het vastleggen, het documenteren van molens.

Daar zit zo'n groot verschil in. Wij doen het hier in Nederland met duizenden mensen. Maar als je bijvoorbeeld het molenbehoud in Duitsland, daar is wel een landelijke vereniging, maar in al die verschillende deelstaten. Zo'n deelstaat is dan echt vergelijkbaar met Nederland. Daar zijn het aantal molenenthousiastelingen op één hand te tellen. Die kunnen niet al die molens behouden. Ook in een land als Duitsland, daar verdwijnen nog steeds molens in het Zwarte Woud, worden gewoon afgebroken. Ook in Nedersachsen zijn er recent een aantal molens weer afgebroken. Molens die op de monumentenlijst stonden. Daar zie je echt wel het grote verschil tussen Nederland. Dan kijk je echt in het buitenland likkebaardend naar Nederland, van wat hier allemaal mogelijk is. Wat je ziet in het buitenland is: dan heb je een enthousiaste persoon. Als die persoon verdwijnt, dan verdwijnt vaak ook het molenbehoud. Dan is zo'n molen is dan na, die verdwijnt dan na verloop van tijd of komt in verval.

*Interviewer:* Sterven die onderzoekers ook uit daar?

*Ton Meesters:* Onderzoekers sterven ook uit. Je ziet echt dat het terugloopt. Soms komen er ook weer nieuwe onderzoekers voor in de plaats. In Roemenië is dat nu weer gebeurd met een hele enthousiaste jonge onderzoeker van midden 30, die dan met een hele groep mensen horizontale watermolens aan het herstellen is. Dus er komt ook best wel wat voor in de plaats. Maar als je kijkt - bijvoorbeeld - naar het molenbehoud in Nedersachsen bijvoorbeeld, of in Ost-Friesland. Hoe 40 jaar geleden daar de ene molenrenovatie na de andere gebeurde - of in Sleeswijk-Holstein - en je komt daar nu, dan is het, de tranen schieten je af en toe in de ogen. Molens die nu compleet in verval zijn. Die dan 40 jaar geleden helemaal hersteld zijn. Er is de kennis niet meer voor, of er is het geld niet meer voor, maar vaak zijn die mensen ook verdwenen.

*Interviewer:* De rol van TIMS hierin dan? Hoe moet je dat dan zien? Want die moeten dat ook met lede ogen aanzien, toch?

*Ton Meesters:* Ja, de rol van TIMS is dat het van oudsher een studievereniging is

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

geweest. Dat betekent dat heel veel van die mensen die daarbij betrokken waren - dat gaf ik net al aan - die zaten meer in de boeken. Die zagen een molen meer als studieobject. Er waren maar heel weinig mensen die actief ook met zo'n molen aan de gang gingen. Er waren wel mensen bij die vereniging die dat deden, maar dat was, ik heb het altijd als een minderheid ervaren. Dat betekent ook dat TIMS zelf nooit het doel heeft gehad om in al die landen te stimuleren dat molens behouden werden, maar wel dat molenkennis werd vastgelegd. Zoals ik het weleens tegen de directeur van De Hollandse Molen hebt gezegd: ik zie daar ook echt een taak voor De Hollandsche Molen weggelegd, om dat juist ook internationaal uit te dragen, dat De Hollandsche Molen echt een kenniscentrum is.

We hebben zoveel kennis op het gebied van molenbehoud. Dat is in het buitenland grotendeels verdwenen. Dat heeft men niet. Wij kunnen echt dat molenbehoud ook in andere landen - vanuit Nederland - erg stimuleren.

*Interviewer:* Daar zijn we ook wel mee bezig. Dat klopt ook wel. Ik proef wel een beetje uit je woorden dat die rol van TIMS, gedurende de jaren een beetje wegzakt.

*Ton Meesters:* Ja, dat is zo. Dat zie je zowel bij TIMS Nederland terug, als bij TIMS Internationaal. Heel van die onderzoekers, die zijn er niet meer, die zijn overleden. Daar komen wel mensen voor in de plaats, maar dat is een stuk minder. Dat zie je ook in Nederland terug. Als je kijkt naar echt molinologisch onderzoek, dan is dat een stuk minder dan 30 jaar geleden. De echte reden daarvan, Ed, dat weet ik niet. Dat vind ik lastig om dat te duiden.

*Interviewer:* Wat vind jij ervan?

*Ton Meesters:* Ik vind dat zelf heel jammer, omdat ik denk dat als je, of ik vind dat als je bijvoorbeeld met een molen draait, of je bent beheerder van de molen, dat je moet snappen dat die molen niet van jou is. Dat je moet snappen van hoe dat monument tot stand gekomen is. Dat is wel wat ik toch wel regelmatig terugzie, is dat dat besef niet aanwezig is. Ik vind ook dat in de opleiding tot vrijwillig molenaar, of in andere opleidingen, of in het blad Molens daar ook echt aandacht voor moet zijn. Dat zo'n monument er niet in één keer is, maar dat je ook als beheerder of als molenliefhebber moet weten hoe dat tot stand gekomen is. Dan alleen kun je pas het juiste verhaal vertellen.

### 10. Persoonlijke inspanningen voor TIMS

*Interviewer:* Goed, Ton, je hebt uitgelegd hoe dat het bij TIMS eraan toeging en ik hoor je spreken over allerlei discussies en gesprekken waar je ongelooflijk veel van geleerd hebt, laten we dat vooropstellen, maar ik weet ook dat jij een man van de daad bent en ik kan me voorstellen dat je dat toch ook wel dacht van: nou, we bespreken al die kennis, maar doen we er ook wat mee? Misschien kun je daar iets over vertellen, van of jij je ei wel kwijt kon in de club.

*Ton Meesters:* Ja, wat ik al zei, het was voornamelijk een club internationaal, maar dat is even waar we het over hebben. Nationaal organiseerden we al heel veel dingen en brachten we ook heel veel mensen bij elkaar. Dat heeft 20, 30 jaar echt

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

goed gefunctioneerd. Internationaal, zeker in de beginjaren, ik was hartstikke jong toen, ik was 24 in '89 en die symposia zijn één keer in de vier jaar, dus daar kun je eigenlijk niet zoveel mee als lid van die club, want je ontvangt een blad, je hebt één keer in de vier jaar een symposium. Uiteindelijk ben ik in 2000 lid van het internationaal bestuur geworden, afgevaardigde van Nederland en Vlaanderen en ik had mij ook voorgenomen om ook gewoon daadwerkelijk dingen te doen. Wat deed TIMS in die zin? TIMS organiseerde dat symposium, gaf één keer in de twee jaar een boek uit, en heel veel van die mensen vonden dat voldoende.

En ik heb eigenlijk met mijn inbreng geprobeerd om landen die we eigenlijk niet kenden, om daar molenvrienden bij aan te haken en molenmensen te zoeken, daar op bezoek te gaan en kijken of we die molenmensen konden aanhaken, maar ook of we daar bijvoorbeeld een molenvereniging zouden kunnen oprichten. Dus ik ben zelf heel actief bezig geweest in Polen. Ik geloof dat ik wel dertien keer naar Polen ben geweest. En dan leer je ook een beetje de lokale hobbels kennen om dat voor mekaar te krijgen. Ik vertelde al in het voorgesprek Roemenië, om daar een symposium te organiseren, om mensen geïnteresseerd te krijgen in het onderwerp. Dan zijn we in de aanloop naar dat symposium, een aantal mensen, zijn we vier keer daarnaartoe geweest om mensen te overtuigen, dat ze iets heel bijzonders hebben.

En wat er zo bijzonder is. Zo ben ik ook met een molenvriend namens TIMS naar Estland geweest, waar een hele jonge onderzoeker was, waar we best vaak met hem over hebben gesproken. We zijn er nu drie keer terug geweest. Dat heeft geleid tot een restauratieproject van kleine standaardmolens op het eiland Saaremaa en er zijn nu inmiddels een aantal standaardmolens bedrijfsvaardig, maalvaardig weer. Er heeft 60, 70 jaar daar geen molen gemalen maar daar malen weer een aantal molens. Dus eigenlijk door het opzoeken van die molenmensen en molenvrienden en het organiseren namens TIMS van symposia op locaties waarvan je eigenlijk zegt: Hoe krijgen we dat, hoe krijgen we dat voor mekaar door die molenmensen op te zoeken? Het symposium in Roemenië is daar wel één van de hoogtepunten van.

En voor de toekomst zie je wel een beetje dat de vereniging erg aan het vergrijzen is en ik ben beoogd voorzitter in het najaar dit jaar als het symposium in Portugal wordt gehouden. Het is ook wel één van mijn doelstellingen om die activiteiten te continueren en op die wijze ook echt wel de vereniging nieuw leven in te blazen, want ik denk echt dat je het ook door doen moet hebben, dat je echt gewoon daadwerkelijk dingen doet, mensen opzoekt en ze wijst op wat men echt ter plaatse heeft, want vaak heeft men geen benul van wat voor kostbaar iets men toch in het land heeft.

### 11. Toetreding tot Stichting FAOM van De Nederlandsche Molen

*Interviewer:* Goed Ton, je bent behoorlijk actief geweest in bestuursfuncties rechtstreeks in molenrelaties, om het maar even zo te zeggen. Maar op een gegeven moment werd je ook gevraagd om toe te treden tot het bestuur van het Fonds Aankoop en Onderhoud Molens bij vereniging De Nederlandsche Molen. Toen kwam je

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

toch in een iets andere rol terecht?

*Ton Meesters:* Ja, dat klopt, Ed. Ik denk dat ik zo rond 2010 door de directeur van De Hollandsche Molen, Leo Endedijk, gevraagd werd of ik in het bestuur zou willen treden. Er was een bestuurslid overleden en die moest vervangen worden. Er moest ook een bestuurslid zijn, dat een achtergrond had in financiën. Gezien mijn maatschappelijke positie dacht Leo aan mij. Daarnaast was nog een ander bestuurslid dat had opgezegd en die moest ook vervangen worden. En dat werd dan Valentijn van Noorle Jansen. De een was partner bij, een accountant bij een accountantsorganisatie. De andere bij een belastingadviesorganisatie. Dus dat leek Leo een goede opvolging. Hoe zat dat FAOM in mekaar? FAOM was een aparte stichting. Daar waren de, ik noem het maar even de middelen van De Hollandsche Molen in onder gebracht. En de middelen moet je denken aan de molens, aan onroerend goed, aan effecten, aan liquide middelen. Dus het geld. En in de vereniging, daar zaten de activiteiten van De Hollandsche Molen in. Zo'n stichting heeft een aantal verplichtingen om te voldoen. Verplichtingen is dat er een jaarrekening moet worden opgesteld, dat er een administratie moet worden gevoerd, dat er een aantal formele besluiten moeten worden genomen. En het stichtingsbestuur - voorzitter, secretaris en penningmeester - waren dezelfde als die van De Hollandsche Molen. En twee, wat in de wandelgangen werd aangeduid als externe bestuursleden, die namen dan met elkaar die besluiten. Dat hebben we zo vele jaren gedaan, waarbij in de praktijk vanuit de middelen die FAOM genereerde, konden bijvoorbeeld ook bestaan uit legaten of uit erfenissen, maar ook uit de opbrengsten van effecten in goede jaren, zeg ik dan er wel bij. Er waren ook wel eens wat mindere jaren, zoals we weten. Dan werden eventuele exploitatietekorten van de vereniging werden aangevuld. Dat is hoe het functioneerde. Uiteindelijk voortschrijdend inzicht in de maatschappelijke ontwikkelingen, die heeft ertoe geleid dat... En dat voortschrijdend inzicht was dat je aan de buitenwereld heel transparant kenbaar moet maken wat nu precies je vermogen is. En dat betekent dat je niet alleen een vereniging hebt waar de activiteiten zitten, maar eigenlijk hoort tot die activiteiten ook het vermogen wat dan in de separate stichting zit. En je ziet dat alle maatschappelijke organisaties die op landelijk niveau acteren, de beweging hebben gemaakt om heel transparant te zijn in hun vermogen, want dat moeten ze ook publiceren. Dus het eventueel buiten het zicht houden van middelen, dat is er niet meer bij. Je moet transparant zijn. Gezien de maatschappelijke positie die De Hollandsche Molen heeft, is dan ook besloten om die stichting op te heffen en feitelijk op te laten gaan in de vereniging. En dat je één entiteit hebt, zodat je heel transparant aan de buitenwereld kunt laten zien wie je bent en wat je doet. En dat betekent dat na de liquidatie van die stichting, je ook geen functie meer heb bij De Hollandsche Molen.

### 12. Molenaarscarrière zonder diploma

*Interviewer:* Goed Ton, dan hebben we het gehad over je schrijverschap, we hebben het gehad over je bestuursfuncties. Maar misschien wel het eerste wat eigenlijk aan de orde had moeten komen, was misschien wel het feit dat je ook molenaar bent. Je hebt de opleiding gevolgd en je zit tot nu toe nog steeds op molens, ben je actief. Kun je daar iets vertellen over jouw hele molenaarscarrière?



## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

*Ton Meesters:* Daar kan ik zeker iets over vertellen. Ik vond het grappig als je zegt van: je hebt de opleiding gevolgd, want ik ben één van de mensen in Nederland die weliswaar de opleiding heeft gedaan, maar niet het examen heeft gedaan, dus ik ben een dissonant in het geheel. Ik zal je uitleggen waarom dat zo was. Maar in ieder geval, ik ben met molens begonnen, ik gaf het al in één van de eerdere vragen aan, in Nispen en toen een paar jaar meegelopen bij Louis Aerden, maar dat was best lastig te combineren met school. Ik woonde in Roosendaal en de molen staat in Nispen. Op en neer, zeven kilometer heen, zeven kilometer terug en dan alleen op woensdagmiddag en ik moest ook nog studeren op de middelbare school. Dus dat ging niet helemaal samen.

Toen ben ik vlak voor mijn militaire diensttijd, ben ik bij Niek van Eekelen begonnen in Roosendaal op molen De Twee Gebroeders. En met veel plezier en zoals het dan gaat. Dat was eind '86 en dan ergens voorjaar '88 proefexamen gedaan. En dan mag je op examen, alleen toen gebeurde het dat ik, ik had mijn studie voltooid en ik verhuisde naar Twente. Dus ik ben naar Hengelo in Twente verhuisd waar ik mijn eerste baan na mijn officierscarrière bij de landmacht mocht hebben en dat was bij een dochteronderneming van Philips, een groot bedrijf, Holland Signaal. En toen moest ik ergens nog in het najaar dat examen gaan doen. Dat moest dan weer ergens in Brabant gebeuren, maar ik zat natuurlijk in Hengelo, die twee dingen gingen niet helemaal samen, dus ik heb toen Jan Spruit opgebeld en gezegd: Jan, dat lukt mij gewoon niet. Dus ik heb dat laten lopen.

Maar ja, ik had ondertussen natuurlijk alweer een molen op de kop getikt in Twente, want ik had natuurlijk iemand gebeld bij de stichting Overijsselse Molens, dus ik draaide met de molen van Reutum, dus ik had wel een eigen molen. Toen ben ik, na een tijdje ben ik weer teruggegaan naar Brabant. Ja, en ik kwam hier weer terug en ik geloof dat binnen drie of vier weken had ik ook weer een molen te pakken. Dat was de Heense Molen in de gemeente Nieuw-Vossemeer, een klein plaatsje, dat heet ook Heense Molen, en met die molen ben ik blijven draaien tot 2007 en dus heb ik dat iets van toch bijna 20 jaar gedaan en daar heb ik ook mijn studie gehaald. Want ja, die molen staat vrij eenzaam in het dorp en komt eigenlijk ook nooit iemand langs, heel erg rustig. Dus ik had na al die omzwervingen, had ik toch maar besloten om accountant te worden. Dus ik heb daar in die molen mijn studie gehaald en zeer veel uren daar gemaakt. Maar dat was ook met name om te blokken om al die examens te doen, of in ieder geval examens voor te bereiden.

Ik was inmiddels zelf in Breda gaan wonen. Ja, de reis, Heense Molen-Breda, dat was toch een reis van een uur heen en een uur terug. De molen staat niet langs de snelweg. En dus ben ik daarmee gestopt in 2006 of 2007 en zijn drie enthousiaste molenaars toen ermee verder gegaan. Toen heb ik een hele tijd eigenlijk niks actiefs daarmee gedaan, totdat in Bavel twee jaar geleden we geen molenaar meer hadden. Ik ben bestuurslid van stichting Molen Bavel en toen zei ik van: nou, weet je, dan los ik die vacature tijdelijk wel op en dan draai ik wel met de molen en daarnaast doe ik dat ook met de man van een van de oud-eigenaren, Jack. En we hebben ook inmiddels een mio (molenaar in opleiding, red.), zoals dat tegenwoordig heet. Die

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

gaat ook keurig examen doen. Dus, alleen die wereld is wel heel erg veranderd. Wat ik ook tegen jou zei, in 1986 toen had je in West-Brabant twee mensen die gediplomeerd waren en verder was niemand gediplomeerd. Iedereen was ongediplomeerd aan het draaien met de molen, dan wel waren er de beroepsmolenaars. Nu is die wereld compleet veranderd, want nu heeft bijna iedereen een diploma en ben ik de spreekwoordelijke uitzondering. Dus het is wel een smet op mijn blazoen.

*Interviewer:* Heb je nu de behoefte om nog een examen te doen, Ton?

*Ton Meesters:* Laat ik zo zeggen, zelfs Willem Roose is inmiddels geslaagd, vrijwillig molenaar en daar hebben we ook behoorlijk mee de draak gestoken. Misschien als ik met pensioen ben, Ed, dan laat ik zo zeggen, mijn maatschappelijke carrière heeft zich in alle eerlijkheid ook, dat was ook geen 40 uur per week. Laat ik het zo maar zeggen. Ook als je, ik ben nu accountant en een partner van deze internationale club. Dat zijn geen werkweken van 40 uur, kan ik je zeggen en dat zijn wel wat meer uren die je maakt. Dus je zit niet nog te wachten op dit soort dingen, in alle eerlijkheid.

*Interviewer:* Mooi excuus, Ton.

### 13. Molenavonturen met Willem Roose voor De Molenaar

*Interviewer:* Ton, we komen toch weer even terug op jouw schrijversambities en ook nog even op je schrijversverleden ook. Je schreef al heel veel in je jeugd jaren en ook voor het blad van de West-Brabantse Molenvereniging, 'De Meule'. Maar je hebt in de tussentijd nog meer 'schrijverspijlen' op je boog gehad en ook een paar kleurrijke, begreep ik. Kun je daar nog iets over vertellen?

*Ton Meesters:* Dat zeg je wel heel mooi, kleurrijk. Eén van de leuke dingen was... Op een gegeven moment leerde ik op een vergadering van Vereniging De Zeeuwse Molen, want daar was ik ook lid van geworden, dat zal zo geweest zijn in, denk ik, in 1986, 1987, leerde ik Willem Roose kennen. Willem was net naar Ost-Friesland geweest en had allerlei enthousiaste verhalen over. Nou was ik een aantal jaren daarvoor ook in Ost-Friesland geweest, op een van de vakanties met mijn ouders, ik denk dat ik toen een jaar of dertien, veertien was, dus wij hadden heel veel gemeenschappelijke verhalen aan elkaar te vertellen. Daar ontstond een bepaalde vriendschap uit, dus we zagen elkaar regelmatig.

Ik vertelde al dat ik na mijn militaire dienstitijd periode in Hengelo was gaan wonen. Dat lag dicht tegen de Duitse grens aan. Dat was ook niet zover van Ost-Friesland en van een paar andere gebieden daar, Minden-Lübbecke. Dus wij hadden het plan opgevat om Duitsland te verkennen. Dan moet je denken dat we zo ruim een week op pad zijn geweest, met z'n tweeën. We hadden allebei geen geld, dus het was overnachten in jeugdherbergen en 's avonds een frietje met een Bratwurst, dat was zo'n beetje het avondeten. En dan heb je... Dan bezoek je 140 molens. Tijdens al die bezoeken van al die molens, er werden allemaal aantekeningen gemaakt, we waren flink aan het documenteren wat we allemaal zagen, heel veel foto's werden er

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

gemaakt, ontstond het idee om een artikelreeks te schrijven.

Toen had je nog geen 'Nieuwe molenwereld', geen 'Molenwereld', maar had je de voorloper daarvan, dat was 'De Molenaar'. Willem en ik hebben daar een artikelreeks voor gemaakt. Ik denk dat we wel bijna 100 afleveringen hebben geschreven in een aantal jaren, waarbij Willem dan de plattegrondjes verzorgde, ik verzorgde de foto's, om de beurt verzorgden we de tekst. Dus Willem schreef de ene aflevering, dan schreef ik weer de volgende aflevering. Het was ook wel grappig dat we mekaar echt redelijk afkraakten als je de andere aflevering zag. We waren natuurlijk, ik zal niet zeggen puberaal, maar we waren een beetje.... We namen mekaar wel de maat, om het zo maar te zeggen. Ook als ik weer ergens een artikel had geschreven of een aflevering, kwam het weer helemaal roodgekleurd terug. Ik was ook goed in het kleuren van de artikelen van Willem. Maar dat maakte het alleen maar beter.

Ik moet zeggen, we kregen er ook voor betaald. Dat hadden we helemaal niet gedacht, want wij vonden het gewoon ontzettend leuk om dit te doen en ook heel veel positieve reacties van mensen die we erop kregen. Maar de redacteur van 'De Molenaar', indertijd Ben Kloosterman, zei van: jullie schrijven die artikelenreeks en wij betalen jullie er ook voor. Dus wij verdienen ook een heel leuk zakcentje als arme studenten of beginnend beroepsbeoefenaar, laat ik het zo maar zeggen. Dat konden wij toen ook wel gebruiken, want daar kon je natuurlijk weer een nieuwe molentocht mee financieren. Dus ja, wat dat betreft, kijk ik op die periode echt wel terug als heel leerzaam, een leerrijke periode.

### 14. Veranderende bestuurscultuur binnen de molenwereld

*Interviewer:* Goed Ton, dan komen we nog even terug op jouw bestuursactiviteiten, want door de loop der jaren heb je heel veel ervaring opgedaan als bestuurder van verschillende organisaties. Ik kan me zo voorstellen dat het er in de tachtiger, negentiger jaren wat anders toeging dan nu. Kun je daar iets over vertellen?

*Ton Meesters:* Ik denk, als je in de jaren '80 en jaren '90 kijkt, dan kon je heel veel bereiken door mensen te ontmoeten, door naar een gemeente te gaan, het gesprek aan te gaan. Je ziet dat de maatschappij is veranderd als het gaat om besturen. Dat gaf ik al een beetje aan met stichting FAOM en De Hollandsche Molen. Ook De Hollandsche Molen is een ander type organisatie geworden. Dat is een... Die valt onder allerlei richtlijnen en compliance procedures. Dat is anders dan 40 jaar geleden.

Zo is het ook bij die lokale verenigingen en stichtingen. Je moet aan bepaalde voorwaarden voordoen. Zo'n Stichting Molen Bavel, waar ik secretaris van ben, die is een ANBI-stichting en zo'n ANBI-stichting heeft bepaalde voorwaarden. Als je er niet aan voldoet, dan kan het bepaalde consequenties hebben, financiële consequenties maar ook bestuursconsequenties, met andere woorden: voor jou persoonlijk. Ik heb het zelf ook meegemaakt bij de West-Brabantse Molenvereniging.

Als er een bepaalde situatie zich voordoet - je wilt bijvoorbeeld een molenerf beschermen of je hebt een andere activiteit - dan kon je vroeger nog wel eens naar

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

de gemeente toe gaan. Zo werkt het niet meer. Je hebt tegenwoordig te maken met projectontwikkelaars. Je hebt te maken met advocaten. De situatie is best juridisch vaak geworden, waarbij je te weinig kennis hebt van de desbetreffende wetten. Het is echt complex geworden om de situatie goed te doorgronden. Dus je hebt ook goede ondersteuning nodig binnen je bestuur, van mensen die juridisch zijn onderlegd - welke procedure moet je volgen? - wil je nog een voet aan de grond krijgen. Dat geldt voor...

...Noem maar een biotoopzaak. Er wordt ergens een flatgebouw weggezet. Kun je wel protesteren of kun je niet protesteren? Hoe moet je protesteren? Want vaak heeft er al ambtelijk overleg plaatsgevonden binnen de gemeente. Die gemeente is intern al voor, maar die kan het officieel nog niet zeggen, want die heeft al met die projectontwikkelaar een deal gesloten. Dat betekent dat je soms voor het gerecht wordt gedaagd. We zijn een aantal keren in de rechtbank geweest. Dat zijn zaken waarvan ik echt veel geleerd heb. Je moet goed juridisch onderlegd zijn om dit allemaal te doen.

*Interviewer:* Anno nu.

*Ton Meesters:* Anno nu.

*Interviewer:* En het profiel van een bestuurslid in 1985?

*Ton Meesters:* Dat was heel anders. Dat was echt de doener. We doen het met elkaar, dat is het doel waar we voor gaan. Juist met passie kon je heel veel bereiken, kon je mensen 'om' krijgen. Maar je ziet dat... Die maatschappij is echt veranderd. Dat betekent nu nog wel dat je echt dingen kunt bereiken doordat je passie hebt, maar er zijn allerlei andere, ik noem het maar met een duur woord, actoren gekomen die er ook iets van vinden. Dat betekent toch vaak dat zaken op een andere manier worden besloten dan 40 jaar geleden. Het heeft ook vaak te maken nu met geld. Met de omgeving rond molens valt veel geld te verdienen. De ruimte is ook een stuk kleiner geworden in Nederland. We hebben te maken met andere belanghebbenden. De molen speelt nog steeds een heel belangrijke maatschappelijke functie, maar de functie van malende korenmolen, 'twenty-four seven', dat is een andere... Het is een andere functie vaak geworden en dat betekent ook dat je te maken hebt met andere belanghebbenden.

*Interviewer:* Hoe sta jij daar zelf in? Als je naar de toekomst kijkt, wat maakt iemand dan een goed bestuurslid?

*Ton Meesters:* Iemand maakt een goed bestuurslid als hij samen met anderen tot besluiten komt. Ik zeg altijd ook in mijn vak, van: de ergste fout die je kunt maken, is een besluit dat je in je eentje neemt. Je moet het altijd gezamenlijk als bestuur doen, waarbij, als je voor een bepaalde situatie staat, je daadwerkelijk de kennis inhuurt om tot een goed besluit met elkaar te komen. Een goed bestuurslid maakt het ook, dat die andere type mensen, maar ook andere vakgebieden opzoekt dan zijn eigen vakgebied.

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

*Interviewer:* Zijn die te vinden anno 2024?

*Ton Meesters:* Die zijn te vinden, maar je moet wel goed zoeken.

### 15. Uitdagingen bij biotoopprocedures

*Interviewer:* Goed Ton, je schetste net een beetje de veranderende bestuurscultuur, maar ik proefde daar wel uit dat het voor molenstichtingen in de toekomst best wel een lastige zal zijn om die molen ook gewoon in goede staat te houden en ook wind te laten vangen, om het maar even heel simpel te zeggen. Hoe zie jij de rol van de molenstichtingen en besturen in de toekomst?

*Ton Meesters:* Ik denk dat molenstichtingen en molenverenigingen met name de belangenbehartigers zijn voor de molen, alleen dat dat in een veel moeilijker context zal zijn dan 20 of 30 jaar geleden. Ik gaf net al aan een beetje de juridische situatie. Ik zal daar een voorbeeld van noemen. Stel er dient zich een probleem aan, een uitdaging, met betrekking tot de molenbiotoop: stel er komt een flatgebouw in de buurt, dan zijn daar financiële belangen mee gemoeid. Maar niet alleen financiële belangen, ook een gemeente bijvoorbeeld heeft een belang dat er een bepaald aantal inwoners binnen een gemeente komt en heeft een bepaalde plicht om zoveel mensen te huisvesten vanwege de woningnood die er is in Nederland. Dus er zijn andere belanghebbenden.

Dat spel, dat wordt niet op het 'molenbord' gespeeld, dat spel vindt plaats op een ander bord. Dus met andere woorden: er wordt geschaakt, maar er wordt geschaakt op verschillende borden, en bij dat andere bord, daar zit jij niet bij. Want degene die dat project gaat doen, bijvoorbeeld een projectontwikkelaar of een andere investeerder, die heeft een vooroverleg met de gemeente. Daar is men al aan het kijken van: past het binnen de bestaande plannen? Wat zijn de bezwaren die er mogelijk zijn? Dat betekent eigenlijk al dat je vaak met 1-0 achter staat, als de gemeente tegen die desbetreffende projectontwikkelaar informeel al een 'go' geeft. Want die projectontwikkelaar, die moet die grond nog aankopen, die moet vaak nog andere investeringen doen, plannen maken, en die probeert die context wel zodanig te vormen dat men een 'ja' krijgt op de plannen die men heeft.

Maar als je daar niet van op de hoogte bent, ook niet precies weet hoe die procedures lopen, zul je toch achter het net vissen, dan wel zul je in de juridische procedures terechtkomen die uiteindelijk eindigen bij de Raad van State. Dan kun je... Laat ik zo zeggen: dan moet je zeer goed beslagen ten ijs komen, wil je daar nog je gelijk gaan halen.

*Interviewer:* Acht jij het molenveld daartoe in staat om op termijn daar een grotere vuist te kunnen maken tegen dit soort ontwikkelingen?

*Ton Meesters:* Als individuele stichtingen en verenigingen zullen ze vaker hun neus gaan stoten. Maar ik denk wel dat, als daar landelijk meer coördinatie in zou komen, bijvoorbeeld op basis van een expertisecentrum waarbij dit soort casussen

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

besproken worden, dan wel dat men advies geeft, en dat kan ook betaald advies zijn, hoe dit aan te pakken, dan wel welke instanties je moet inschakelen, dan kan het wel. Want ik denk dat je echt, gezien de complexe situatie waar onze samenleving in is gekomen en de vele belanghebbenden op elk punt, kijk maar naar de stikstofcrisis, PFAS-crisis, noem elke crisis maar op, iedereen bemoeit zich ermee, dan zijn... Eenvoudige oplossingen bestaan niet meer en dan zul je echt gewoon heel goed moeten weten welke marsroute je moet gaan lopen.

### 16. Actief voor blad Molinologie en De Nieuwe Molenwereld

*Interviewer:* Ton, kom ik toch nog even terug nog op je schrijversactiviteiten, die zijn niet gering geweest. We hebben het al over De Meule gehad, we hebben we het over je avonturen met Willem Roose gehad. Maar je hebt nog meer geschreven. Ik weet dat één van de grootste bladen - waar je dan echt aan de wieg hebt gestaan - is De Nieuwe Molenwereld, maar er is nog meer gebeurd. Kun je daar meer over vertellen?

*Ton Meesters:* Op een geven moment, toen ik in het bestuur van TIMS Nederland zat, ik zeg het maar zo: er moest een clubblaadje komen. Dat was eerst een heel eenvoudig clubblaadje, dat heette dan letterlijk ook: de Nieuwsbrief, maar in de vaart der volkeren vonden wij dat we iets meer moesten gaan doen. Toen zijn we met een aantal mensen bij elkaar gaan zitten. 'We' is dan ondergetekende, ook Dick Zweers, Nico Jurgens, Erik Tijman en Frans Rutten. Dat was een clubje. Dat zijn een aantal zware molendeskundigen zitten daarin. Daar reken ik mezelf overigens niet toe. Die hadden dan de bedoeling om een blad uit te geven. Ik moet zeggen: de mensen hier ken ik allemaal, die ik noem, ken ik allemaal heel goed. De ene is heel goed in het artikelen schrijven. De volgende daar weer goed in. Maar het was best een lastige redactie, om het zo maar te zeggen. Lastig in de zin van: sommige mensen... Je zit te lachen, Ed. Een lastige redactie! Ik kan me ook wel herinneren dat de vergaderingen, die waren dan bij, in dit geval bij Frans. Die woonde toen in Rijswijk. Dat zijn de langste redactievergaderingen uit mijn carrière, want die begonnen 's ochtends om tien uur. Dan had iedereen zich daar in Rijswijk verzameld. Dat kon echt wel zo zijn, dat we echt met een diner bij een pizzeria afsloten in Rijswijk, want toen waren alle punten behandeld.

Daar moesten ook nog notulen van gemaakt worden. Die verzorgde ik dan. Mensen waren heel breedspakerig. Er waren ook heel veel dingen die zich opdeden, zijpaden die bewandeld werden. Dat betekende uiteindelijk - in de praktijk - dat Frans en ik wel de redactie deden van het blad. Frans was heel goed in het vormgeven, in die tijd, van het blad. Die liep toch altijd met techniek al ver vooruit. Hoe doe je layout? Computers en dat soort dingen. Niet mijn grootste affiniteit, ik zit dan toch wat meer op het redactiewerk, stukken van anderen.

Nico en Dick zaten met name op schrijven. Erik zat - een beetje hetzelfde als ik - ook op het redactionele werk. Het was zeker in het begin zo, dat we een mooi blad wilden produceren als Molinologie, een echt inhoudelijk blad. Dat betekent toch soms dat niet de stukken altijd op tijd kwamen bij, door de auteurs, of door collega redactieleden. Dat betekende ook dat ik wel wat 'winkeldochters' op voorraad moest

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

hebben. Daar maakte ik mij dan ook wel druk mee. Dan wel, ik bekommerde mij om toch her en der auteurs te zoeken, die dan stukken konden schrijven, maar je moest zelf ook wel eens een blad vol schrijven. Dus ik heb zelf ook wel een paar Molinologieën vol geschreven over, dan weer 40 pagina's over de ontwikkeling van de zelfzwiching in Nederland, of - samen met Frits Hartman - de verspreiding van bepaalde type molenroeden. In dit geval de molenroede van Fransen. Uiteindelijk doe je het omdat je het allemaal leuk vindt en dat je er energie van krijgt, ook met mensen in de redactie.

Zo is eigenlijk ook - om het bruggetje maar te maken naar het andere blad - De Nieuwe Molenwereld. Ik had een keer een personeelsactiviteit van de organisatie waar ik bij werkzaam ben, 's avonds. Toen kreeg ik een telefoontje. Ik zag van iemand uit Tilburg, 's avonds om half negen. Dat was Jan Scheirs en Jan begon te praten. Het was wat lastig om Jan te onderbreken, in alle eerlijkheid. Laat ik het zo zeggen: Jan nam het woord. De kern van zijn betoog was dat de oude 'Molenwereld' helaas al een aantal jaren ter ziele was. Dat was een blad wat maandelijks kwam. Wat ik in ieder geval met zeer veel interesse en plezier heb gelezen. Gemaakt door één van de grootste molendeskundige in Nederland die we gekend hebben: Johan Bakker. Daar is nooit een blad voor in de plaats gekomen. Dat was eigenlijk de kern van het betoog van Jan. Jan zei ook... als Jan ergens voor gaat, dan gaat die er ook voor 300 procent voor. Jan vond dat er een nieuw blad moest komen en wij moesten met elkaar praten. Dat hebben we ook gedaan, in Hilvarenbeek, bij Jan thuis. Wij hebben toen gezegd van: wij denken dat we er mogelijkheden toe zien, maar we hebben wel een aantal randvoorwaarden gesteld. Eén van die randvoorwaarden was: wat ik in het kader van al die bestuursfuncties had gedaan, dat wilden we vooral niet doen. Ik wil geen voorzitter, secretaris en penningmeester zijn. We willen ons echt met redactie van dit blad bezig houden.

Zoeken naar schrijvers en een goed inhoudelijk blad maken. Geen kopie van Molinologie, want daar staan echt hele inhoudelijke verhalen in. We willen inderdaad het molenveld, interviews met belangrijke molenmensen, maar ook bepaalde historische artikelen, bepaalde technische artikelen. We wilden bepaalde schrijvers aan ons binden. We gaan geen duplicaat van Molens zijn. We gaan geen duplicaat van Molinologie zijn. We zien echt - in dat veld - zien wij echt wel een rol voor wat we dan De Nieuwe Molenwereld hebben genoemd.

We zijn een paar keer bij het bestuur van Molenwereld op bezoek geweest. We hebben onze plannen uitgelegd. We hebben daar een soort format voor geschreven. Daar is het bestuur mee akkoord gegaan, met een soort proefnummer, maar wel met het minimum ledenaantal, minimum donateursaantal van 500. Dat zijn er uiteindelijk - de eerste keer - 800 geworden. Dus we hebben, dat doel hadden we gehaald. We hebben ook het eerste blad gemaakt. Wat toen gepresenteerd is bij de molen van Keldonk, in Oost-Brabant. Eén van de molenprojecten van Nico Jurgens. Uiteindelijk is dat gelukt, Ed.

*Interviewer: Trots?*

## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

Ja, ik ben er ook trots op dat we dat hebben kunnen doen. Het was wel de eerste paar jaar, ik geloof de eerste twee jaar, hebben Jan en ik het alleen gedaan. Jan en ik vullen mekaar wel aan. Jan is heel erg precies, dat ben ik minder. Ik ben ook wel precies, want als accountant moet je ook wel precies zijn. Dus vat het niet verkeerd op. Ik ben wat meer van de hoofdlijn. Jan is wat meer van de details. Jan is ook ontzettend goed in Nederlands. Ik moet zeggen: ik heb nog nooit zoveel geleerd over waar komma's moeten staan en over uitbreidende bijzinnen en beperkende bijzinnen. Dus daar is hij heel goed in.

Kijk, waar ik wel weer goed in ben, is het benaderen van mensen, het verzinnen van onderwerpen, weer nieuwe mogelijkheden zoeken. Je bent weer wat tegengekomen, toch weer iemand benaderen. Zo hebben we ieder, met ons eigen netwerk, want Jan heeft weer andere netwerken dan ik. Jan zit helemaal in het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde, kent heel veel van die molenaars. Dat is een wereld waar ik weer niet in zit. We hebben steeds gepoogd als redactie om maar tien nummers te maken. We zijn nu bezig met nummer dertien, dus in die opzet zijn we niet gelukt. Maar we hebben wel gezegd van: wij willen het wel zo doen, dat op moment dat één van ons wegvalt, het blad gewoon doorloopt. Dat was het...

*Interviewer:* Hoe?

*Ton Meesters:* Door de redactie uit te breiden. Door te zeggen: wij gaan op zoek naar versterking. De eerste paar jaar doen we het zelf. Dan denk je van: 80, 90, één keer is het iets van, het moet altijd op vier eindigen. Eén keer is het 108 pagina's - geloof ik - geweest. Dan moet je toch wel zeggen dat je daar best wel een tijdje mee bezig bent, om het goed te redigeren. Het is elke keer een soort boekje wat binnenkomt. De ene auteur is ook de andere auteur niet. De ene auteur is blij als die zijn tekst heeft afgeleverd en dan zoek je de foto er zelf maar bij. Daar ben je best nog wel wat tijd mee kwijt, met beeldredactie.

Dat kost veel tijd. Je vraag was: hoe heb je dat dan gedaan? Ik ben heel blij dat we Erwin Esselink hebben gevonden als derde redacteur. We hebben nog enkele wisseling eventjes gehad, maar we hebben nu een redactie van vijf mensen. Ook daar zullen best wel weer wisselingen in de toekomst zijn. Dat blijf je altijd houden. Eén van de redactieleden heeft - in verband met persoonlijke omstandigheden - gezegd van: ik wil eventjes een tijdje terugtreden en dan kom ik wel weer aan boord. Zeker omdat de oude Molenwereld is gestrand, door het feit dat Johan Bakker de enige redacteur was en er geen plaatsvervanger was, zijn wij altijd heel actief op zoek naar redactieleden die ons werk kunnen voortzetten. Dus wij willen eigenlijk - als redacteurs van het eerste uur - kunnen zeggen, in overleg van: dan en dan treden wij terug. We gaan ook niet over ons graf heen regeren.

We zijn inmiddels met z'n vijven en we denken dat ook zo'n situatie is ontstaan. Ik moet wel zeggen: we zouden het maar tien nummers doen. Jan is daar, Jan is een stuk principiëler. Maar ja, hij doet nu ook toch weer, samen met mij, nummer dertien. Het is ook leuk om te doen. Je komt ook met zoveel leuke mensen in aanraking en interessante mensen. Elke keer is het weer anders. Het is leuk werk om te doen.



## 20240319\_Ton Meesters - Compleet

*Interviewer:* Dus het is niet zo dat je zegt van: nog twee nummers en dan stop ik ermee?

*Ton Meesters:* Nee, tenzij mensen zeggen van: het is broddelwerk wat je aflevert. Dan houdt het op. Alleen, we hebben af en toe weleens een kritische reactie. Dat had ik ook in het voorgesprek, maar zoals wij... Vroeger zei ik altijd, of Jan en ik, maar zoals wij als redactie zeggen: een blad mag ook best prikkelen. Een blad mag ook aanzetten tot ideeën, maar ook best dat mensen reactie geven op bepaalde onderwerpen. Wij proberen dat, als redactie proberen wij niemand te schofferen. Wij proberen ook objectief in de wedstrijd te zitten. Wij kiezen geen partij, maar wij proberen wel alle partijen aan het woord te laten. We zijn geen krant, dus we zijn geen journalisten. Wij proberen wel een goed molenblad te produceren voor het molenveld, waarbij de problematiek - in de meest brede zin des woords - aan de orde komt.

### **17. Wat heeft molenwerk voor je persoonlijkheidsvorming opgeleverd?**

*Interviewer:* We komen aan het eind van ons lange gesprek. Tot slot wil ik je nog vragen: hoe kijk je terug op jouw activiteiten in het molenveld en dan niet alleen wat je zelf gedaan hebt, maar ook wat je er van hebt opgestoken. Kun je daar nog iets meer over vertellen, hoe je terugkijkt op jouw carrière in het molenveld tot nu toe?

*Ton Meesters:* Ik denk eigenlijk twee dingen. Soms denk je wel eens: ik ben nou 58 en ik zou wel voor bepaalde punten, met name als het gaat over, wie je zelf bent, wat je sterke eigenschappen zijn, waar je ontwikkelingspunten liggen, dat je dat bij wijze van spreken iets meer had geweten als je 21 of 22 was. Want je rugzak wordt natuurlijk door allerlei activiteiten gevuld en ook in het molenveld. Wat ik geleerd heb, is dat elk je... gedurende je leven vaak heel dicht bij je kernkwaliteiten blijft, ook in het molenveld. Ik ben toch wel voor mezelf, als ik mezelf moet beschrijven wel een mensenmens, dus ik hou van omgaan met mensen, dat vind ik heel belangrijk. Sommige mensen vinden het hartstikke leuk om in hun eentje een molen te draaien en dan vier, vijf uur daar te zijn. Mij kun je geen grotere verschrikking aandoen. Ik moet altijd mensen om me heen hebben en dat betekent dus ook dat schrijven, dat zat ook al in die jonge jongen van mij. Die keuze voor journalistiek en het uitloten daarvan, dat heb ik eigenlijk op een andere manier vormgegeven. Dus ik ben op een bepaalde manier op die punten wel dicht bij mezelf gebleven. En dat is het eerste wat ik erover wil zeggen. En dan kom je tot de conclusie: 'Je gaat geen dingen doen die heel ver van je afstaan, maar wel dichtbij je kernkwaliteiten zijn'. En het tweede is wat mij veel heeft opgeleverd, ook in mijn maatschappelijke carrière, is dat je, je komt heel veel verschillende soorten mensen tegen, en zowel nationaal als internationaal, en ook de organisatie waar ik voor werk, die zit in meer dan 100 landen. Dus ik heb heel veel te maken met andere culturen en al op vrij jonge leeftijd heb ik bij die internationale molenorganisatie met die andere culturen te maken gehad. Dan leer je echt dat je met een Duitser, daar ga je anders mee om dan met een Engelsman en een Fransoos is over het algemeen heel lang van stof en zegt vrij weinig en dat is weer heel anders dan met een, dan een Amerikaan bijvoorbeeld. En als je daar ook zakelijk gezien mee te maken hebt en je hebt dat ook meegemaakt in de

## **20240319\_Ton Meesters - Compleet**

molenwereld, dan ga je er ook echt anders mee om. Dus op dat punt heeft de internationale molenorganisatie mij heel veel opgeleverd, ook binnen mijn maatschappelijke carrière. Daar ben ik ook wel heel blij mee.